

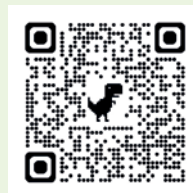
Kulttuuri yhdistää

Salon kulttuuriohjelma 2025-2030

Salossa kulttuuri on kaikkea toimintaa yhdistävä ja edistävä tekijä.

Kulttuuri yhdistää -kulttuuriohjelman visio

salo.fi/kulttuuri

Lukijalle

Kulttuuri yhdistää – Salon kulttuuriohjelmalla haluamme luoda yhteiset suuntaviivat tulevaisuudelle ja vahvistaa kulttuurin ja taiteen merkitystä hyvän elämän ja kaupungin elin- ja vetovoiman rakentajana. Emme rakenna pilvilinnoja vaan vahvistamme kulttuurin kivijalkaa. Ohjelma on ohje kaupungin päättäjille ja viranhaltijoille mutta myös lupaus taiteen ja kulttuurin tekijöille ja kokijoille, ammattilaisille ja harrastajille.

Kulttuuriohjelma kumpuaa Salon historiasta ja ajassa uudistuvien paikalliskulttuurien moninaisuudesta. Samalla ohjelma kiinnittyy nykyhetken ilmiöihin ja muutoksiin pitäen katseen suunnattuna kohti tulevaa. Ohjelmalla vahvistamme salolaista taide- ja kulttuurikenttää ja tähtäämme vau-efektiin, joka kannustaa pysähtymään ja jäämään Saloon, ihmettelemään ja kokemaan.

Ohjelmatyö käynnistyi Salon kaupungin kulttuuripalveluiden ja päättäjien aloitteesta vuonna 2021. Mukaan työhön kutsuimme kaupungin eri toimialoja, kuntalaisia, yhdistyksiä, yhteistyökumppaneita ja muita sidosryhmiä. Keskusteluiden, kyselyiden ja työpajojen avulla tunnistimme sekä yhteisiä että eri toimijoiden omia tarpeita salolaisen kulttuurin vahvistamiseksi. Nämä tarpeet kiteytimme kulttuuriohjelman tavoitteiksi ja toimenpiteiksi.

Toivomme kulttuuriohjelman toimivan innostumisen, kehittämisen ja uudistumisen työkaluna kaikille meistä. Salossa kulttuuri on kaikkea toimintaa yhdistävä ja edistävä tekijä.

Terveisin Salon kulttuuripalvelut

Sisällysluettelo

- 1 Lukijalle
- 3 Kulttuuri yhdistää
- 4 Aidot, avoimet ja luovat yhteydet
- 5 Kulttuuri yhdistää päätavoitteet
- 7 Kulttuurin vahva kivijalka
- 9 Kulttuuri kulkee ja liikuttaa
- 11 Rohkeus tehdä uusia juttuja, tehdä yhdessä, tehdä toisin
- 13 Kehittämistyön kärjet 2025-2030
- 14 Ohjelman tausta ja vaiheet
- 17 Kulttuuritoimintaa ohjaavat lait
- 20 Inspiraatioksi ja iloksi

Kulttuurikuvastudio 2024
Kuvat: Päivi Kankare

Kulttuuri yhdistää

Kulttuuri yhdistää alueita, aikakausia ja ihmisiä. Se antaa omaa itseä laajemman yhteisön ja päämäärän yhteiselle elämiselle ja tekemiselle. Kulttuurin avulla välitämme tietoa ja ideoita sekä luomme ja ylitämme siltoja tuntemattomaan. Kulttuuri luo ihmisen ja tekee meistä inhimillisiä.

Mikä kulttuuri?

Kulttuuri on sana, joka pakenee määrittelyjä. Se on sana, joka voidaan liittää mihin tahansa substantiiviin: voimme puhua musiikkikulttuurin lisäksi jalkapallokulttuurista tai vaikka purukumikulttuurista, mistä tahansa.

“Kulttuuria” ei kuitenkaan ole ihan helppo liittää yhdyssanan alkuosaksi: kulttuuripotkukelkka voisi ehkä olla jonkun taideprojektin osa mutta kulttuuri-piimä ei toimi.

Kun kulttuuri on yhdyssanan loppuosa, ymmärrämme yhden puolen tuosta sanasta heti. Kulttuuri on johonkin asiaan tai ryhmään liittyvä yhteinen tapa, johon liittyy yhteisiä arvoja ja perinteitä. Jalkapallokulttuuriin liittyy pelaamisen ja harrastamisen perinteitä, puutarhakulttuuriin esimerkiksi pihasuunnittelua ja mämmikulttuuri on osa monen suomalaisen pääsiäistä.

Salon kulttuuri

Tässä ohjelmassa kulttuuri on yhteisiä arvoja ja perinteitä sellaisina kuin ne liittyvät taiteen ilmiöihin. Taide puolestaan voi olla sekä harrastajien että ammattilaisten tekemää. Se voi olla kirjallisuutta, kuvataidetta, musiikkia, teatteria tai vaikka käsityötaitetta.

Salossa kulttuuria ylläpitävät esimerkiksi museot, kirjastot ja monet ammattitaiteilijat ja harrastajat. Taide ruokkii kulttuuria, se antaa uusia keinoja luoda yhteisöjä ja perinteitä. Samalla se luo uusia ajatuksia ja hyvinvointia, mutta ennen kaikkea sillä on oma arvonsa taiteena, elämysten aiheuttajana.

Kaiken tämän takia kulttuuri ja taide ovat niin perustava osa ihmisyyttä, että oikeus osallistua sivistyselämään ja nauttia taiteesta on kirjattu jopa YK:n ihmisoikeuksien julistukseen. Se on niin olennaista, että ihmisen kehittymistä tutkiessaan arkeologit etsivät pienten fossiilisten muutosten lisäksi jälkiä kulttuurisista tavoista.

Kulttuuri määrittää meitä ja meillä on joka päivä mahdollisuus määrittää ja kehittää kulttuuria. Ohjelmaa muokatessa salolaiset sanoittivat omaa kulttuurisuhdettaan muun muassa näin:

“Kulttuuri on **irtiottoa arjesta** ja edistää henkistä hyvinvointia.”

“Kulttuuri ja taide voivat luoda sellaisia **elämyksiä, joita tiede ei saa aikaan.**”

“Kulttuuri on **mukana kaikkialla.**”

Se on **henkireikä**, josta ammentaa.”

“Kulttuuri aktivoi ja **avaa uusia näkökulmia.**”

“Kulttuuri ja taide luovat **keskustelua, yhteishenkeä ja yhdessäoloa.**”

Aidot, avoimet ja luovat yhteydet

Salon kaupungin arvot ystävällisyys, rohkeus, vastuullisuus ja oikeudenmukaisuus kytkeytyvät osaksi kulttuuriohjelman toimintaa ja tavoitteita. Näitä edistämme aitojen, avoimien ja luovien yhteyksien avulla.

- Tunnistamme toimintamme vaikutukset yhteisöihin, yhteiskuntaan ja ympäristöön.
- Luomme innostavaa ja avointa ilmapiiriä kulttuurin ja taiteen keinoin.
- Edistämme kulttuurin näkyvyyttä keskustassa, kaupunginosissa ja kylissä sekä taiteena että monimuotoisina kulttuuritiloina ja tapahtumina.
- Teemme aktiivisesti työtä sen eteen, että Salossa on hyvä toimia taiteen ja kulttuurin kentällä, sekä ammattilaisena että harrastajana.
- Vahvistamme Salon kulttuuritoiminnan nykyisiä valttikortteja: aktiivista yhdistystoimintaa, monipuolisia harrastusmahdollisuuksia, ainutlaatuisia tapahtumia, laadukkaita museoituja ja laajaa kirjastoverkkoa.

Lupaus jokaiselle salolaiselle

Täällä jokainen kylä ja kaupunginosa kertoo oman tarinansa. Jokainen on omalta osaltaan tarinankertaja. Kuuntelemme kaupunkilaisia, otamme erilaiset yleisöt, tarpeet ja taustat huomioon palveluita suunnitellessa.

Lupaus jokaiselle Salossa vierailevalle

Meiltä löytyy omanlaista ja elävää taidetta ja kulttuuritoimintaa, jotka houkuttelevat käymään ja jäämään. Salon moninaiset ja identiteetiltään vahvat kylät yllättävät vetovoimallaan.

Kulttuuri yhdistää päätaavoitteet

Kulttuuriohjelman työpajoissa, keskusteluissa ja avoimissa palautteissa nousi esiin kolme tärkeää päätaavoitetta, joita edistämme toiminnassa.

- 1. Kulttuurin vahva kivijalka**
Kulttuurin ja taiteen tilojen ja toimintaedellytysten parantaminen.
- 2. Kulttuuri kulkee ja liikuttaa**
Kulttuurin monipuolisuuden ja saavutettavuuden lisääminen.
- 3. Rohkeus tehdä uusia juttuja, tehdä yhdessä, tehdä toisin**
Yhteistyön edistäminen ja sujuvoittaminen sekä kulttuuritoimijoiden että kaupungin eri toimialojen kesken.

Taiteiden Yä 2024
Improvisaatioyhtye Kommenttiraita: Salon Sävel
Kuva: Hilja Mustonen

1. Kulttuurin vahva kivijalka

Kulttuurin ja taiteen tilojen ja toimintaedellytysten parantaminen

Elinvoimainen kulttuurielämä luo ja kehittää erottuvaa ja persoonallista Salon kaupunkia. Raikkaat ideat ja luovat ratkaisut heijastuvat positiivisesti kaupungin tunnelmaan ja imagoon. Monipuoliset ja kekseliäät toteutukset tarjoavat runsaasti mahdollisuuksia vapaa-ajan viettoon ja houkuttelevat ihmisiä kylään tai jäämään pidemmäksikin aikaa.

Salon kaupungin strategiassa vapaa-aikapalveluilla nähdään tärkeä rooli hyvinvoinnin edistäjänä. Kulttuurin saralla tämä tavoite saavutetaan luovan työn arvostuksella, toimivilla rakenteilla ja riittävillä resursseilla taide- ja kulttuuritoiminnan eri tasoilla.

Tukemalla taide- ja kulttuuritoimijoiden hyvinvointia ja toimintaedellytyksiä, mahdollistamme uusien ideoiden ja kiinnostavien sisältöjen synnyn. Vaikutukset heijastuvat myös nykyisen toiminnan kehittämiseen sekä sen näkyvyyteen ja löydettävyyteen.

Arjen työssä

- Toimimme reilun taiteen ja museoeettisten periaatteiden mukaisesti.
- Viestimme avoimesti ja ajantasaisesti taiteen & kulttuurin osallistumis- mahdollisuuksista.
- Tuemme palveluiden saavutettavuutta esimerkiksi maksuttomalla toiminnalla.
- Yhdenmukaistamme kaupungin tilojen käyttöehtoja ja vuokria osana kulttuuriohjelmaan nivoutuvaa tila- ja tarveselvitystä.

Kohti uutta

Kulttuurin tilat

- Luomme taiteen ja kulttuurin monitoimitiloja sekä kunnostamme olemassaolevia tiloja.
- Päivitämme Salon historiallisen museon rakennuskorjaussuunnitelman.
- Kehitämme kolmannen sektorin tukimuotoja myös tilojen osalta.

Kulttuuri - kaupungin vetovoiman valttikortti

- Kokoamme ja otamme käyttöön paikallista moninaisuutta ja erityispiirteitä kuvaavan viestintämateriaalin.
- Hyödynnämme taiteen ammattilaisten osaamista uusissa yhteyksissä.
- Vahvistamme Taidemuseo Veturitallin brändiä vetovoimaisena kohteena sekä Elektroniikkamuseon tunnettuutta koko Suomessa.
- Vahvistamme yhteistyötä matkailun ja markkinoinnin toimijoiden kanssa.

VETURI-
talli

2. Kulttuuri kulkee ja liikuttaa

Kulttuurin monipuolisuuden ja saavutettavuuden lisääminen

Kulttuuri kulkee ja liikuttaa Salon keskustassa, kaupunginosissa ja kylissä, vahvistaen yhteisöllisyyttä ja paikallista identiteettiä. Taiteen ja kulttuurin avulla luomme viihtyisää, elämyksellistä ja hyvinvointia tukevaa ympäristöä.

Monipuolinen, saavutettava ja moninaisuutta kunnioittava taide- ja kulttuuritarjonta avaa uusia mahdollisuuksia osallistua, saada elämyksiä ja luoda itse. Näin kulttuuri toimii merkittävänä väylänä kohti mielekästä arkea, hyvää elämää ja sosiaalisesti kestävämpää Saloa.

Ohjelman tavoitteena on edistää yhdenvertaisuutta parantamalla palveluiden esteettömyyttä, saavutettavuutta ja alueellista tasa-arvoa. Varmistamme, että ihmisillä on elämäikäinen yhteys ja luonteva pääsy kulttuurin ja taiteen äärelle heidän taustoistaan ja ominaisuuksistaan riippumatta.

Arjen työssä

- Museoiden aineistot, tieto ja osaaminen ovat avoimesti saatavilla ja ne tukevat uusien oivallusten syntymistä ja ymmärryksen lisääntymistä.
- Kehitämme lähikulttuuripalveluita esimerkiksi vakiinnuttamalla taiteilijavierailut ja kiertueet.
- Kirjastot ovat tärkeitä oman alueensa kulttuurikeskuksina.
- Arvioimme palveluiden saavutettavuuden ja esteettömyyden eri ulottuvuudet yhdessä asiantuntijoiden kanssa ja teemme tarvittavat korjaustoimenpiteet.
- Tuotamme kulttuurikasvatussuunnitelma Nappulaan pedagogista materiaalia museo-, kirjasto- ja luontokohteiden vierailujen tueksi.

Kohti uutta

- Vakiinnutamme yhdenvertaisuutta lisäävän Kulttuuriluotsi-vapaaehtoistoiminnan.
- Päivitämme Salon historiallisen museon kohteiden museokonseptit.
- Edistämme julkisen taiteen monimuotoisia hankkeita, mukaan lukien prosenttiperiaate, väliaikaiset ympäristötaideteokset ja kaupunkitaidetapahtumat.

Muurlan Wanhajan markkinat 2024,
Nukketeatteri Reaktori: Putkinotko
Kuva: Anne Nenonen

3. Rohkeus tehdä uusia juttuja, tehdä yhdessä, tehdä toisin

Yhteistyön edistäminen ja sujuvoittaminen

Kulttuuri yhdistää eri toimijoita tekemään työtä yhteisten tavoitteiden eteen Salossa. Kulttuuriohjelman tavoitteiden saavuttaminen edellyttää ketterää ja joustavaa yhteistyötä sekä kulttuuripalveluiden sisällä että kaupungin eri toimialojen ja hyvinvointialueen välillä. Yhteistyö ulottuu myös yhdistyksiin sekä taiteen ja kulttuurin ammattilaisiin ja harrastajiin, myös kuntarajat ylittävästi.

Kaupunkina olemme yksi monista tekijöistä taiteen ja kulttuurin laajoissa verkostoissa. Selkeytämme työnjakoa, eri toimijoiden rooleja ja tehtäviä osana tätä kokonaisuutta.

Omalla toiminnalla ja asenteella edistämme innostavaa ja kutsuvaa, kulttuurimyönteistä ilmapiiriä. Kannustamme kokeilemaan uutta ja tekemään toisin kuin aina ennen. Yhdistämme mutkattomasti eri elämänaalat ja osaamme hyödyntää kulttuurisia ja taiteellisia keinoja esimerkiksi kaupunkikehityksen, kotoutumisen, nuorisotyön ja opetuksen osana.

Yhdessä voimme haastaa vanhat mallit, löytää uudenlaisia ratkaisuja ja kohdata tulevaisuuden muutokset.

Arjen työssä

- Tarjoamme soveltavan kulttuurityön asiantuntemusta ja tuomme esiin alueen taiteilijoiden osaamista monialaisissa työryhmissä.
- Keskustelemme aktiivisesti luottamushenkilöiden ja muiden päättäjien kanssa kulttuurikentän toiminnasta ja mahdollisuuksista.
- Tuomme kulttuurinäkökulman osaksi kaupungin valmistelua ja päätöksenteon prosesseja.
- Olemme aktiivinen toimija alamme valtakunnallisissa ja kansainvälisissä verkostoissa.

Kohti uutta

- Tuemme keskustelu- ja kokeilukulttuurin kehittämistä.
- Toteutamme lähiluontoa ja kulttuuria yhdistäviä hankkeita.

BY MEDUSA

KOHTA PERILLÄ

MITÄ?

KALAA!

BLAA

MOI-MEI

MITEN NOI PUHUU? S/AM/LOINTE

Kehittämistyön kärjet 2025-2030

Kärki	Tavoite	Aikataulu	Yhteistyö	Edellytykset	Seuranta
Esittävän taiteen tilaselvitys	Salon kaupungin ja muiden toimijoiden tarkoituksiin soveltuvat tilaratkaisut	Selvitys valmis 2025, jatko-toimenpiteet 2026 alkaen	Sivistyspalvelut, tekniset palvelut, yhdistykset ja muut vapaan kentän toimijat	Yhteisymmärrys tarpeista ja sitoutuminen tavoitteisiin, investoinnit	Tilaselvityksen valmistuminen aikataulussa, kaupungin laajuinen sitoutuminen jatkotoimenpiteisiin
Kaupungin tilojen käytön ja vuokrauskäytäntöjen tarkistaminen	Taide- ja kulttuuritoimijoiden tilatarpeisiin löytyy enemmän vaihtoehtoja	2025-2026	Vapaa-aikapalvelut, tekniset palvelut, hallintopalvelut	Tiedotus, kohtuullinen vuokrataso	Tilojen käyttöaste
Uudet yhteistyön muodot matkailun ja markkinoinnin toimijoiden kanssa	Hyödynnetään kulttuurin potentiaali kaupungin veto- ja pitovoimatekijänä	jatkuva	Elinvoimapaalvelut, YritysSalon, VisitSalon, taide- ja kulttuurikentän toimijat	Resursointi, aktiivinen toiminta & näkyvyys eri yhteyksissä	Kävijämäärät, tapahtumien aluetaloudellinen vaikutus
Julkisen taiteen työryhmä	Salon kaupungin julkisen taiteen ohjelma	2025 alkaen	Elinvoimapaalvelut, tekniset palvelut, taiteen ammattilaiset	Asenneilmapiiri, rahoitus ja muut resurssit	Toteutuneet hankkeet, pehmeät vetovoimatekijät (kaupungin maine, ilmapiiri)
Palveluiden saavutettavuuden arviointi ja tarvittavat korjaustoimenpiteet	Entistä moninaisemmat ihmiset löytävät kulttuurin ja taiteen äärelle, elämänilokas yhteys	jatkuva	Monikulttuuriset ja kotoutumista edistävät toimijat, Kulttuuriluotsit, muut vapaaehtois-toimijat, kaupungin vaikuttamistomielimet, Varha, kuntalaiset	Resurssit, osaaminen, monialainen yhteistyö	Kulttuuria kaikille-tarkistuslistat, Lapsiystävällinen kunta-toimintasuunnitelman toimenpiteet harrastamisen esteiden poistamiseksi
Taiteen ammattilaisten osaamisen hyödyntäminen uusissa yhteyksissä	Uudistuva, omaleimainen kaupunkikulttuuri, hyvinvoivat kuntalaiset	jatkuva	Kaupungin eri toimialat, Varha, elinkeinoelämä	Yhteiset tavoitteet, yhteistyön joustavuus, avoimuus uudelle	Toteutuneet työtilaisuudet ja syntyneet hyvät käytännöt

Ohjelmasta yleisesti

Kulttuuri yhdistää – Salon kulttuuriohjelma suuntaa Salon kulttuuripalveluiden, muiden kaupungin toimialojen ja keskeisten yhteistyökumppaneiden toimintaa vuoteen 2030 saakka. Se ohjaa toimintaa kaupunkilaisten osallistumisen kautta syntyneisiin ja valtuutettujen päättämiin tavoitteisiin sekä määrittää mittarit sille, milloin olemme tässä onnistuneet.

Kulttuuriohjelma toteuttaa osaltaan Salon kaupunkistrategiaa 2030. Keskeisimmät kulttuuri-ohjelmaa ohjaavat strategiatavoitteet ovat ”Profiloituminen liikunta- ja kulttuurikaupungiksi”, ”Elävät ja yhteisölliset kylät” sekä ”Tapahtumien vetovoimainen kaupunki”. Salon hyvinvointi- ja yhdenvertaisuussuunnitelmissa sekä ilmasto- ja ympäristöohjelmassa on keskeisiä kulttuuri-toiminnan tavoitteita, jotka on kirjoitettu osaksi tätä suunnitelmaa. Kulttuuri-toimintaa ohjaavat myös mm. laki kuntien kulttuuritoiminnasta, laki taiteen perusopetuksesta, laki yleisistä kirjastoista sekä museolaki.

Kulttuuriohjelman toimeenpanosta vastaa Salon kulttuuripalvelut ja sitä seurataan vuosittain vapaa-ajan lautakunnassa.

Prosessista

Kulttuurin työkentän muutokseen vaikuttavat sekä globaalit että lokaalit ilmiöt. Viime vuosien aikana koko maailma on mullistunut, monet toimintatavat muuttuneet ja toiminta-alue laajentunut. Myös meillä kaupungin kulttuuripalveluissa on henkilöstö isolta osin vaihtunut.

Salon kaupungin edellinen, vapaa-ajan lautakunnan hyväksymä kulttuuristrategia päättyi vuoteen 2020. Uuden ohjelman laatimisesta ovat vastanneet yleisten kulttuuripalveluiden työntekijät, yhdessä vapaa-aikajohtajien ja kulttuuripäällikön kanssa.

Ohjelmatyön alusta asti koimme tärkeäksi löytää yhteisen tahtotilan ja ajantasaisen näkemyksen siitä, miten ja minkälaisia palveluita tuotamme kuntalaisille ja kaupungissa vieraileville. Olemme ottaneet uuden ohjelman valmistelussa huomioon aiemman strategian yhä ajankohtaiset painopisteet sekä kirjastojen ja museoiden toteuttamat selvitykset ja kyselyt.

Kaiken kaikkiaan matkan varrella noin 1000 ihmistä osallistui ohjelman työstämiseen eri tavoin. Kaupungin ja salolaisten taide- ja kulttuuri-yhdistysten yhteistyöelin Kulttuurikumppanit on ollut korvaamaton apu koko ohjelmatyön ajan. Ohjelmaa on lisäksi työstetty vapaa-ajan lautakunnalta, kaupungin vaikuttamistoimielimiltä (nuorisovaltuusto, vammais- ja vanhusneuvostot, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työryhmä) sekä kaupungin työntekijöiltä ja kuntalaisilta saatujen lausuntojen ja palautteen perusteella. Kiitos jokaiselle ajatuksista ja ideoista.

Kulttuuri yhdistää - Salon kulttuuriohjelma
hyväksytään vapaa-ajanlautakunnassa
19.09.2024 § 64.

Kulttuuri yhdistää

Kesällä 2024 ohjelman
tavoitteiden ja toimenpiteiden
palaute ja lausunnot kuntalaisilta,
yhteistyökumppaneilta ja kaupungin
vaikuttamistoimielimiltä.

Keväällä 2024 työn tukena
aluekehittämisen konsulttitoimisto MDI.

- Kaupungin eri toimialojen ja kulttuuripalveluiden työntekijöille kolme teematyöpajaa.

Tiedonkeruuta ja tapahtumia 2023

- 16.2. Seuraparlamentin, Kulttuurikumppanien ja päättäjien keskustelun aiheena liikunnan ja kulttuurin tilaolosuhteet
- 27.4. Rahoitus ja rakenteet – ilta taide- ja kulttuurikentän toimijoiden kesken
- 5.5. Kulttuurikumppaneiden avoin keskustelu teemalla yhteistyö
- 13.6. Kulttuurikumppaneiden tulevaisuustyöpaja
- 23.11. Kulttuurifoorumin teemana tulevaisuus

Tiedonkeruuta ja tapahtumia 2022

- 31.8. Itämeripäivän taidepäivä nosti esiin erilaisia tapoja tehdä ja kokea taidetta ympäristö ja kestävä kehitys huomioiden.
- 8.11. Tehdään yhdessä uutta – osallisuusillalla fokuksessa kaupungin ja eri toimijoiden kumppanuuden vahvistaminen.
- 18.11. Kulttuurifoorumin teemana vaikuttaminen.
- Loppuvuonna 2022 Salon päiväkodit saivat Klovni OHOn haasteen myötä piirtää ja sanoittaa omia näkemyksiä kivasta kulttuurikaupungista. Lasten teoksista koottiin Sirkus Yksisarvisihmemaailma – näyttely Salon kaupungintalolle.

Salon Kulttuuripalveluiden
työnohjaus keväällä 2021.

Vapaa-ajan lautakunta päätti 27.01.2022 § 9
kulttuuriohjelman taustatietojen keräämisestä.
Työn tukena Muutostoittoimisto Ikinori.

- Kolme tiedonkeruuta kuntalaisille, taide- ja kulttuurikentän toimijoille ja yhteistyökumppaneille.

Kuusjoki-päivä 2024
Maria Baric Company
Kuva: Salon kulttuuripalvelut

Kulttuuritoimintaa ohjaavat lait

Kuntien kulttuuritoimintalaki 166/2019

Kunnan kulttuuritoiminnalla tarkoitetaan toimintaa, jolla kunta edistää kulttuurin ja taiteen tekemistä, harrastamista, saatavuutta ja käyttöä sekä taide- ja kulttuurikasvatusta ja kulttuuriperintöä.

Lain tavoitteena on:

1. tukea ihmisten mahdollisuuksia luovaan ilmaisuun ja toimintaan sekä kulttuurin ja taiteen tekemiseen ja kokemiseen;
2. edistää kaikkien väestöryhmien yhdenvertaisia mahdollisuuksia ja osallistumista kulttuuriin, taiteeseen ja sivistykseen;
3. vahvistaa väestön hyvinvointia ja terveyttä sekä osallisuutta ja yhteisöllisyyttä kulttuurin ja taiteen keinoin;
4. luoda edellytyksiä paikallisen ja alueellisen elinvoiman kehittymiselle ja sitä tukevalle luovalle toiminnalle kulttuurin ja taiteen keinoin.

Tavoitteiden toteuttamisen lähtökohtina ovat demokratia, asukaslähtöisyys, tasa-arvo, kestävä kehitys sekä kulttuurinen moninaisuus ja vuoropuhelu.

Kunnan tehtävänä on järjestää kulttuuritoimintaa. Tämän tehtävän toteuttamiseksi kunnan tulee:

1. edistää kulttuurin ja taiteen yhdenvertaista saatavuutta ja monipuolista käyttöä;
2. luoda edellytyksiä ammattimaiselle taiteelliselle työlle ja toiminnalle;
3. edistää kulttuurin ja taiteen harrastamista sekä niihin liittyvää kansalaistoimintaa

4. tarjota mahdollisuuksia kulttuurin ja taiteen eri muotojen ja alojen tavoitteelliseen taide- ja kulttuurikasvatukseen;
5. edistää kulttuuriperinnön ylläpitämistä ja käyttöä sekä paikallista identiteettiä tukevaa ja kehittävää toimintaa;
6. edistää kulttuuria ja taidetta osana asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä paikallista ja alueellista elinvoimaa;
7. edistää kulttuurista vuorovaikutusta ja kansainvälistä toimintaa ja toteuttaa muita kulttuuriin ja taiteeseen liittyviä toimia.

Kunnan tulee palveluita järjestäessään ottaa huomioon paikalliset olosuhteet ja voimavarat sekä eri väestöryhmien tarpeet.

Kunnan tulee kulttuuritoimintaa järjestäessään ottaa huomioon toiminta, joka perustuu yleisistä kirjastoista annettuun lakiin, taiteen perusopetuksesta annettuun lakiin, museolakiin, teatteri- ja orkesterilakiin ja vapaasta sivistystyöstä annettuun lakiin.

Laki edellyttää lisäksi tarjoamaan kunnan asukkaille mahdollisuuden osallistua ja vaikuttaa kunnan kulttuuritoimintaan ja sitä koskevan päätöksenteon valmistumiseen kuntalain mukaisesti. Laki myös vaatii, että kunnassa tulee tehdä yhteistyötä kunnan eri toimialojen välillä kulttuuritoiminnasta annetun lain tavoitteiden edistämiseksi.

Museolaki 314/2019

Museolain tavoitteena on

1. ylläpitää ja vahvistaa yksilöiden ja yhteisöjen ymmärrystä ja osallisuutta kulttuurista, historiasta ja ympäristöstä;
2. edistää kulttuuri- ja luonnonperinnön sekä taiteen säilymistä tuleville sukupolville;
3. edistää yhteisöllisyyttä, jatkuvuutta ja kulttuurista moninaisuutta;
4. edistää sivistystä, hyvinvointia, yhdenvertaisuutta ja demokratiaa.

Museotoiminnan tarkoituksena on:

1. kulttuuri- ja luonnonperinnön sekä taiteen tallentaminen ja säilyttäminen;
2. aineistoja ja muita sisältöjä koskevan tutkimuksen edistäminen ja hyödyntäminen;
3. aineistojen ja tiedon saatavuuden, saavutettavuuden ja käytön edistäminen;
4. kulttuuri- ja luonnonperinnön sekä taiteen esittäminen ja elämysten tarjoaminen;
5. yleisötyö, vuorovaikutus sekä opetuksen ja kasvatuksen edistäminen.

Ammatillisen museon valtionrahoituksen edellytyksenä on, että

- museon ylläpitäjänä on kunta tai kuntayhtymä taikka sellainen yksityinen yhteisö tai säätiö, jonka sääntömääräisiin tehtäviin kuuluu museotoiminnan harjoittaminen tai museon ylläpitäminen;
- museon toiminnalle on taloudelliset edellytykset;
- museota ei ylläpidetä taloudellisen voiton tavoittelemiseksi;
- museolla on toimintaa ohjaavat säännöt, joissa sen vastuualue on määritelty;
- museolla on kokoelma ja kokoelma-poliittinen ohjelma;
- kokoelman säilyminen museokokoelmana on turvattu myös museon lopettaessa toimintansa;
- museo on avoinna yleisölle säännöllisesti, sen toiminta on ympärivuotista ja sen kokoelmat ovat museon käyttäjien tavoitettavissa;
- museon tilat ovat tarkoituksenmukaiset;
- museolla on toiminnasta vastaava päätoiminen johtaja, jolla on virkaan tai tehtävään soveltuva ylempi korkeakoulututkinto, johtamistaito ja tehtävän edellyttämä riittävä perehtyneisyys museon toimialaan ja tehtäviin;
- museolla on vähintään kaksi päätoimisessa palvelussuhteessa työskentelevää museoalan asiantuntijaa, joista toinen voi olla samalla museon johtaja ja joilla on soveltuva korkeakoulututkinto sekä suoritettut museologian perusopinnot;
- museolla on riittävä määrä muuta henkilöstöä;
- museolla on monivuotinen tavoitteita, toimintaa ja taloutta koskeva suunnitelma.

Laki yleisistä kirjastoista 1492/2016

Lain tavoitteena on edistää:

1. väestön yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen ja kulttuuriin;
2. tiedon saatavuutta ja käyttöä;
3. lukemiskulttuuria ja monipuolista lukutaitoa;
4. mahdollisuuksia elinikäiseen oppimiseen ja osaamisen kehittämiseen;
5. aktiivista kansalaisuutta, demokratiaa ja sananvapautta.

Tavoitteen toteuttamisessa lähtökohtina ovat yhteisöllisyys, moniarvoisuus ja kulttuurinen moninaisuus.

Yleisen kirjaston tehtävänä on

1. tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin;
2. ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa;
3. edistää lukemista ja kirjallisuutta;
4. tarjota tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon;
5. tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan;
6. edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua.

Yleisellä kirjastolla voi olla lisäksi valtakunnallinen kehittämistehtävä, alueellinen kehittämistehtävä ja erityinen tehtävä. Tehtävän hoitamiseksi yleisellä kirjastolla tulee olla tarkoituksenmukaiset tilat, ajantasainen välineistö sekä riittävä ja osaava henkilöstö.

Laissa määrätään myös kirjastojen maksuista, käyttäjien velvollisuuksista ja esimerkiksi lainauskielloista. Yleinen kirjasto toimii aina yhteistyössä muiden kirjastojen kanssa.

"Mahdollisuuksia tulla yhteen eri teemojen alla - ohjattuja keskusteluja, kahvittelua, työpajoja."

Tilaa uutiskirje ja tule mukaan kehittämään yhteistä kulttuurikaupunkia!
salo.fi/kulttuurikumppanit

"Lisää pieniä kulttuuritekoja."

Heräsikö oma idea? Hae kulttuurin idea- ja tilatukea tai avustuksia!
salo.fi/kulttuuriavustukset

"Taidetta sinne missä ihmisiä on jo - kaupoissa, kahviloissa tai torilla."

Etsitkö tai järjestätkö itse tekemistä?
Harrastuskalenteri tarjoaa vinkkejä vapaa-aikaan.
salo.fi/harrastuskalenteri

Tapahtumia ja toimintaa moneen makuun!
salo.fi/tapahtumakalenteri
Muista myös lisätä oma tapahtumasi!

"Ystävän antama menovinkki jää parhaiten mieleen."

Inspiraatioksi ja iloksi

Olitpa taiteen tekijä, kulttuurin kuluttaja, työkaveri, naapuri, yhdistysaktiivi, ystävä tai utelias sivusta seuraaja - tule mukaan tekemään sanoista totta!

Ohesta löydät salolaisten omia ideoita ja ajatuksia erilaisista poluista kulttuurin ja taiteen äärelle. Höystettynä kulttuuripalveluiden vinkeillä!

"Yksin ei tule lähdettyä."

Kaipaisitko itse kaveria tai tulisitko toiselle seuraksi?
Kulttuuriluotsit toimivat molemmin päin.
salo.fi/kulttuuriluotsi

"Elävä kulttuurisuhde luodaan jo lapsuudesta alkaen."

Lapsille, nuorille ja perheille suunnattuja kulttuurivinkkejä ja kulttuurikasvatussuunnitelma Nappulan löydät sivuilta
salo.fi/lastenkulttuuri

"Tiedot voisi löytyä kootusti jostain."

salo.fi/kulttuuri

Kannet kuvat: Päivi Kankare

Kulttuuri ja taide lukujen valossa

Salon kaupungin
tilinpäätös 2023,
Valtionkonttori

146
tapahtumaa
pää- ja lähikirjastoissa

10
museoiden
järjestämää
näyttelyä

653
opiskelijaa
Salon kansalaisopistolla
(kuvataide, sirkus, käsityö,
teatteri ja tanssi)

395
opiskelijaa
Musiikkiopistossa

963
tapahtumaa

807
Kulttuuripalveluiden
omia ja yhteistyössä
tuottamia tapahtumia

1048
taiteen
perusopetuksen
opiskelijaa

522 051
kävijää ja käyntiä

50
myönnettyä
kulttuuriavustusta
tuen keskiarvo
4600 e / toimija

2506
teosta kaupungin
taidekokoelmassa,
joista noin puolet on sijoitettu
kaupungin eri toimipisteisiin

28 987
kävijää Salon
taidemuseo
Veturitallassa

18 029
kävijää Salon historiallinen
museo SAMUn kohteissa

90 255
kävijää yleisten kulttuuri-
palveluiden omilla ja
taloudellisesti tukemissa
tapahtumissa

5745
Kulttuurikasvatus-
suunnitelma
Nappulaan
osallistunutta
lasta ja nuorta

279 035
käyntiä kirjastoissa, joista
84 486 pääkirjasto,
156 312 lähikirjastot ja
38237 kirjastoauto

869 318
lainausta,
joista 496 703 pääkirjasto,
274 791 lähikirjastot ja
97 824 kirjastoauto

Salon kaupungin kulttuurin nettokäyttökustannukset (ulkoiset) 2023

Euroa per asukas / % kunnan yhteenlasketuista käyttökustannuksista:

Kirjastopalvelut 45 € / 1 % • Museopalvelut 20 € / 0,5 % • Taiteen perusopetus (musiikki- ja kansalaisopisto) 19 € / 0,4 % • Yleinen kulttuuritoiminta 10 €, josta musiikki 2 € / 0,1 % • teatteri, tanssi ja sirkus 3 € / 0,1 % • visuaalinen taide 1 € / 0 % • muut, ml. kotiseutu- ja kulttuuriperintötyö 4 € / 0,1 % .